

HATAYA DAİR

İsmet EMRE

Hata öyle ısrarcı bir takipçidir ki siz onu unutsanız da o sizi mutlaka bulur. Doğası gereği hiçbir hata bulunduğu yere saplanıp kalmaz. İşleyenle birlikte iç dünyaya yapışır; derinin, bilinç derisinin altında kendine uygun bir yer seçer, uyur gibi yapar, uyanacağı günü sabırla bekler. Görünmezlik halesini unutuşun kollarına bırakarak gittiğiniz her yerde sizi takip eder. Tıpkı bedeniniz, bedeninizin doğal parçası ve uzantısı olan uzuvlar gibi... Onu çıkarıp atamazsınız. Olmamış gibi yapamazsınız. Bir kenara atıp onsuş yol alamazsınız. Gittiğiniz her yerde vardır. Oradadır, bir yerlerde durmuş sizi izliyordur. Şartların olgunlaşmasını bekliyordur. Toprağın altına düşmüş tohum gibi mevsimlerin gelip geçmesini, olgunlaşmayı, kafasını tekrar yukarı çıkarıp ansızın karşınıza dikilmeyi bekler. Ve sonra bir gün, dalgın olduğunuz bir an, artık yok dediğiniz bir vakit, nereden çıktı şimdi bu diyeceğiniz bir zaman diliminde ansızın karşınıza dikilip el sallarsize. Tekrar başa dönersiniz. Hatayı yaptığınız yere... Bir hata, bir hatırlatıcıdır aynı zamanda. Üzerinden neler, neler geçmiştir o olayın, üzerinizden neler, neler geçmiştir onca vakit fakat hata bir gün, bir saniye bile durmamış, sizinle tam da karşınıza çıkacağı o yere, o noktaya gelmiş, şimdi, işte tam da bireysel tarihinizin bu noktasında karşınızda durmaktadır. Önce şöyle bir durum muhasebesi yaparsınız: Nerden çıktı şimdi bu? Gerçekten de olmuş, olmuş olan, bir zamanlar gerçekleşmiş olan, dalgınlığının, bilgisizliğimin, tecrübesizliğimin faturası olan bu ödeme sanal bir adresten mi geldi yoksa unuttuğum bir borcu mu hatırlatıyor bana hayat dersiniz... Evet, olmuştur, yaşanmıştır, yapılmıştır o eylem; ruhun ve bedenin zayıflamasına yol açmak için içinize girmiş o virüs gerçekten de vardır ve artık hesaplaşma, borcu kapatma vaktidir. Borç kapanmayacaktır. Hiçbir zaman da ödenemeyecektir.

Çünkü zamanın tam da o noktasında, yaptığınız tam da o hata yapılmamış olsa bugün zaten ayaklarınızın sizi getireceği yer burası değildi. Bugün zaten burada, hatanın sizi yakaladığı yerde değil, başka bir yerde olacaktınız. Ama heyhat, olana ve ölene çare yok.

Bununla birlikte biz hatası ve sevabıyla olana hayat diyoruz. İçinde hata barındırmayana hayat demiyoruz. Hata, gökyüzüne saçılmış bulutlar gibi, toprakla buluşan suyun yarattığı çamur gibi, güllerin hemen altındaki dikenler, bağ ve bahçelerin arasına serpilmiş ayrık otları gibi oluşu güzelleştiren, yaşanmışlığa derinlik ekleyen bir şey; en azından onun bir parçası... Oluşa küçük bir müdahaleyle mini minnacık bir çentik açarak yüzey durağanlığına bir uç, bir uçurum, bir yükselti ekleyen şeydir hata; sağlıklı, parlak, hoş bir cildin ortasına yerleşmiş bir sivilce, rahatça nefes alıp veren boğazdan ansızın yükselen bir hışırtı... Hatalarımız olmasa, yaşadığımız olayların uçsuz bucaksızlıkta birbirinin aynı renkte, birbirinin aynı boyutta, birbirinin aynı kıvamda kum tanelerinden ne farkı kalırdı?

Güzelliğin vazgeçilmezlerinden biri de kuşkusuz bütünün içine yerleştirilmiş küçük bir kusurdur. Kusursuz olana mükemmel denir ama güzel denmez. Kusursuz bir hayat olmayacağına, nihai amaç güzel bir hayat yaşamak olacağına göre hata yaşadıklarımızın arasına yerleştirilmiş küçük bir diken, zorla fark edilir bir engebe, ansızın bizi kendimize getiren bir çukurdan başka nedir ki? Ağrıyı haber veren sinir uçları gibi... Ağrıyı değil sadece sevinci haber verseydi sinirlerimiz kırılmadık yerimiz kalır mıydı? Her hata, doğrunun değerini artırmanın yanı sıra insanı daha büyük hatalardan korumaya yönelik bir sinyalden başka nedir ki? Yeter ki işlendiğinde unutulacak, hatırlandığında altında kalınmayacak nispette küçük olsun. Hayatımızın akışını olduğundan daha kötüye götürmeyecek, her daim telafisi mümkün ve hesaplaşma anında varlığımızın üstesinden gelebileceği hatalar olsa olsa hayatın süsüdür, ona eklenmiş takılar, onu olduğundan daha hoş gösteren küçük aksesuarlardır.

Bir hata nedir peki? Küçük bir hata, hoş bir bahçe olan dünyada, eğlenceli bir yolculuğa çıkan ömrün, her dönemeçte karşısında çıkan kafa karışıklığından kaynaklı bir kırılma, bir incinme, bir duraklama, bir kaybolma, istikametini geçici süreliğine yitirmenin verdiği bir şaşkınlık ve geçici bir korkudur. Küçük bir hata, güzel bir gölü seyrederken ansızın bir yerimizi ısıran sivrisinek, dalgınlıkla bastığımız çimenlerin altındaki çamura belenmek, fazlaca oyaladığımız için karanlığa yakalanmak ve belki geçici süreliğine yolunu şaşırmaktır. Biraz yorgunluk verir bu, biraz terletir insanı ama asla

yolundan döndürmez. Her durumda yürüyecek bir patika bulursunuz, her durumda sivrisinek ağrısı geçer, her durumda ayaklarınızı temizleyecek bir pınara denk gelirsiniz ve hayat biraz da bu değil mi zaten?

Büyük hatalara gelince; onlarsa sadece yormaz bizi, tüketir de... Onlarsa sadece yolumuzdan çevirmekle kalmaz; bizi bataklığa, hatta belki ölümcül çukurlara, uçurlara bırakır. Büyük bir hata sadece duraklatmaz insanı, geri de götürür. Sadece yolunu kaybettirmez insanın, yolunu bir daha hiç bulamayacağı labirentlere bırakır. Sadece istikametini almaz elinden, güzel bir yaşamın bütün göstergelerini de silip süpürür. Büyük bir hata güzel bir gölü seyrederken önlemini almadığın için ansızın kurtların arasında kalmak demektir. Dalgınca yahut bilgisizce çıktığın için bataklığın seni boynuna kadar içine alması, yutması demektir. Büyük hatanın da çaresi vardır elbet. Ama sivrisinek ısırığıyla kurt ısırması aynı olur mu? Ayağın çamura belenmesiyle bataklığın boyunu aşması bir mi?

Bir hata bir kaderdir. Ancak küçükse ve ruhunu sadece sıyırılmışsa geçer gider ve kaza denir adına. Büyükse ve ruhunu parçalamışsa hep onunla yaşarsın kader denir adına. Aralarında bir başka fark daha vardır elbet: Küçük hatalar ortaya çıkacağı güne kadar kendilerini unutturur, rahat hissettirirken büyük hatalar, giydiğiniz yakışsız elbiseler gibi, gittiğiniz her yerde başkalarının da görebileceği şekilde büküp durur boynunuzu, keyfinizi kaçıır, ruhunuzu ezim ezim ezer, suyunuzu çıkarır; bugününüzü de elinizden alır yarınızı da... Öylesine buruk yaşarsınız hayatı, öylesine gövdesi kıvrım kıvrım, öylesine mahcup, öylesine göğe mahzun bakan ağaçlar gibi...